

A KÚRIA
v é g z é s e

Az ügy száma: Kpk.IV.40.478/2021/3.

A tanács tagjai: Dr. Kalas Tibor a tanács elnöke, Dr. Balogh Zsolt előadó bíró, Böszörményiné Dr. Kovács Katalin bíró, Dr. Farkas Attila bíró, Dr. Sperka Kálmán bíró

A felperes: Felperes1 (Cím2)

A felperes képviselője: ügyvéd1 ügyvéd (Cím3)

Az alperes: Penc Község Önkormányzata (Cím1)

A per tárgya: eljáró bíróság kijelölése

A felterjesztő bíróság neve és az ügy ügyszáma: Budapest Környéki Törvényszék 103.K.701.008/2021/5.

Rendelkező rész

A Kúria eljáró bíróságnak a Budapest Környéki Törvényszéket - mint polgári ügyekben eljáró bíróságot - jelöli ki és utasítja az eljárás lefolytatására.

A végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A kijelölés iránti kérelem alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes mezőgazdasági vállalkozási tevékenységet végez, melynek telephelye Penc 010/18 helyrajzi számú ingatlanon található. Az ingatlan a település főútjáról szilárd

útburkolaton három utcán, a utca1, a utca2 és a utca3i utcán keresztül közelíthető meg illetve hagyható el. Az érintett útszakaszt a felperes tevékenységének végzése során mezőgazdasági munkagépekkel és szállító járművekkel is használta.

[2] Penc Önkormányzat Képviselő-testületének a súlykorlátozással érintett utak engedéllyel történő használatáról szóló a 17/2019. (XII. 12.) rendelete a utca1, utca2 és utca3i utcák használatát a 7,5 tonna össztömeget meghaladó járművek számára engedélykötelessé tette és a felperes szerint ezzel egyidejűleg megfelelő tehermentesítő utat számára nem biztosított, így az érintett ingatlanát nem tudja megközelíteni, illetve elhagyni. Ezzel a felperes szerint az alperes önkormányzat közútkezelői kötelezettségét megszegte, s a közhatalom gyakorlása körében számára kárt okozott.

[3] A felperes többször próbált az alperessel egyeztetni, s esetleges alternatívát találni, de közös megoldás nem született. Így az illetékes Pest Megyei Kormányhivatalnál törvényességi felügyeleti eljárást is kezdeményezett, melynek eredményeképpen a Kormányhivatal felhívta az alperes önkormányzat képviselő-testületének figyelmét a rendelet módosítására az engedély díjfizetéshez kötése kapcsán, ugyanakkor a helyi rendeletet önmagában nem találta törvénysértőnek.

[4] A felperes ezért a polgári perekhez tartozó úrlapon (2021. február 23. napján kelt) keresetlevelet nyújtott be a Budapest Környéki Törvényszékhez. Keresetlevelében az alperesi jogsértés alapjaként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:548. (1) bekezdését, azaz a közigazgatási jogkörben okozott kárért való felelősséget jelölte meg. Erre tekintettel a felperes 1.500.000 forint kártérítést, valamint ezen összeg után 2019. december 23. napjától a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni alperest.

[5] A Budapest Környéki Törvényszék 2021. március 2. napján kelt 10.P.20.096/2021/2-I. számú végzésével a pert megszüntette és egyidejűleg hivatalból, részletes indokolás nélkül megállapította hatáskörének hiányát és a keresetlevelet áttette a Budapest Környéki Törvényszék Közigazgatási Kollégiumához. A döntés indokolásában csupán arra hivatkozott, hogy - figyelemmel a Ptk. 6:548. § (1) bekezdésére - a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 20. § (3) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján a közhatalom gyakorlásával összefüggő per elbírálására a járásbíróági hatáskörben eljáró Budapest Környéki Törvényszék Közigazgatási Kollégiumának van hatásköre.

A kijelölés iránti kérelem

[6] A Budapest Környéki Törvényszék – mint közigazgatási bíróság – 2021. június 18. napján kelt 103.K.701.008/2021/5. számú végzésében megállapította hatáskörének hiányát, és az iratokat megküldte a Kúria részére az eljáró bíróság kijelölése végett.

[7] A kijelölést kezdeményező bíróság szerint több okból sem lett volna megállapítható a polgári perben a Budapest Környéki Törvényszék hatáskörének hiánya. Egyrészt a Pp. 20. § (3) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján a Ptk. LXXI. fejezetében szabályozott közhatalom gyakorlásával okozott kárért való felelősség kapcsán indított, a jelen ügy tárgyát képező Ptk. 6:548. §-ában nevesített közigazgatási jogkörben okozott kárral összefüggő perek nem járásbírói, hanem törvényszéki hatáskörbe tartoznak. Ebből következően a Budapest Környéki Törvényszék Közigazgatási Kollégiuma járásbírói hatáskörben nem járhatott volna el.

[8] Továbbá a bíróság arra is hivatkozik, hogy még törvényszéki hatáskörében sem járhat el a jelen ügy tárgyát képező, a Ptk. által szabályozott magánjogi jogvitában. A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 21. § (6) bekezdése alapján ugyanis megállapítható, hogy a bíróság kizárólag a közigazgatási jogviták vonatkozásában jár el. A közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 4. § (1) bekezdésében definiált közigazgatási jogvita három konjunktív elemből álló fogalmának viszont nem felel meg a jelen ügy alapját képező jogvita tárgya.

[9] A kijelölést kérő bíróság végezetül hivatkozott arra is, hogy álláspontja szerint a Budapest Környéki Törvényszék önmagában amiatt sem tehetné volna át az ügyet, ha meggyőződése alapján annak a Penc Önkormányzat Képviselő-testületének a súlykorlátozással érintett utak engedéllyel történő használatáról szóló a 17/2019. (XII. 12.) rendelete miatt közigazgatási jogi vonatkozása lehet. Ugyanis a Kp. 2. § (4) bekezdésében nevesített kérelemhez való kötöttség elvének okán kizárólag akkor lehetett volna lehetősége, ha a felperes keresetlevelében konkrét jogszabályi (Kp.) hivatkozást tett volna a közigazgatási cselekmény vitatását illetően.

A Kúria döntése és jogi indokai

[10] A hatásköri ütközés feloldása érdekében a Kúriának mindenekelőtt azt kellett vizsgálnia, hogy jelen esetben közigazgatási jogvitáról van-e szó, illetőleg közigazgatási bíróság rendelkezik-e hatáskörrel az ügy elbírálásához.

[11] Mindenekelőtt szükséges rögzíteni, hogy a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése szerinti közigazgatási jogkörben okozott kárért a felelősséget akkor lehet megállapítani, ha a kárt közhatalom gyakorlásával vagy annak elmulasztásával okozták, és a kár rendes jogorvoslattal, továbbá közigazgatási perben nem volt elhárítható. A kúriai joggyakorlat alapján e rendelkezés egyértelműen írja elő, hogy a közhatalom gyakorlása során a közhatalmat gyakorló szerv által okozott kár megtérítése iránti igény érvényesítésének egyaránt előfeltétele a rendes jogorvoslat igénybe vétele és a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti per megindítása.

[12] A Kúria a Pfv.IV.20.471/2017/4. számú döntésében rögzítette, hogy az állandó és következetes bírói gyakorlat értelmében közigazgatási jogkörben okozott kárért akkor állapítható meg felelősség, ha a közigazgatási szerv részéről kirívóan súlyos jogalkalmazási, jogértelmezési tévedés történik. Ennek bekövetkezését pedig az összes körülmény mérlegelésével kell megállapítani.

[13] A Kúria jelen eljáró tanácsa felhívja a figyelmet arra, hogy a Kp. 4. § (1) bekezdése szerint a közigazgatási jogvita tárgya a közigazgatási szerv közigazgatási jog által szabályozott, az azzal érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatására irányuló vagy azt eredményező (3) bekezdés szerinti cselekményének, vagy a cselekmény elmulasztásának (a továbbiakban együtt: közigazgatási tevékenység) jogszerűsége. Ez alapján a közigazgatási tevékenységnek három (konjunktív) fogalmi eleme azonosítható. Az első az, hogy a tevékenységet közigazgatási szerv végzi, a második fogalmi elem a tevékenység közigazgatási jog általi szabályozottsága, a harmadik fogalmi elem pedig, hogy a közigazgatási tevékenység joghatást vált ki, azaz a közigazgatási tevékenység az azzal érintett jogalany jogi helyzetének megváltoztatására irányul vagy azt eredményezi (legutóbb megerősítette a Kúria Kpkf.VI.39.649/2020/2. számú döntése).

[14] A felperes keresetlevelében nem jelölt meg olyan konkrét közigazgatási cselekményt, vagy annak elmulasztását, amely a Kp. szerint közigazgatási jogvita tárgya lehetne. Ez pedig önmagában olyan pergátló akadály, amely a per közigazgatási bíróság előtti lefolytatását kizárja. A felperes kifejezetten rögzíti keresetlevelében, hogy jelen pernek nem, és nem is lehet tárgya a helyi rendelet törvényességi felülvizsgálata. A Kúria jelen eljáró tanácsa is felhívja a figyelmet arra, hogy az önkormányzati rendeletek utólagos normakontrollját a kormányhivatal, az alapvető jogok biztosa és az ügyben eljáró bíró kezdeményezheti a Kúria Önkormányzati Tanácsánál, amennyiben törvénysértést észlel.

[15] Megjegyezendő a Kúria Pfv.III.20.308/2018/8. számú döntése alapján, hogy az állam - a feladatkörét betöltő szervein keresztül - közjogi, illetve magánjogi viszonyba kerülhet más személyekkel. Az állam magánjogi érdeksérelmet okozó tevékenységének polgári jogi szempontú megítélésére a bíróság általánosságban az állam magánjogi viszonyaiban jogosult. Az állam közjogi jellegű tevékenysége a polgári perben eljáró bíróság által csak akkor vizsgálható, ha erre a jogalkotó felhatalmazást ad. Ilyen jogkörnek minősül a közhatalom gyakorlásával okozott károkért való felelősség elbírálása a Ptk. 6:548. és 6:549. §-ai alapján.

[16] Mindezen szabályokra és a felperes keresetlevelére is tekintettel megállapítható, hogy jelen negatív hatásköri összeütközéssel érintett ügyben a felperes nem közigazgatási pert indított, hanem kifejezetten polgári jogi igényt kívánt érvényesíteni a Ptk. 6:548. § (1) bekezdése alapján. A felperes nem jelölt meg keresetlevelében olyan konkrét közigazgatási tevékenységet (cselekményt vagy annak elmaradását) amelyre tekintettel közigazgatási bíróság hatáskörrel rendelkezne. A Kúria joggyakorlata szerint, ha a

keresetlevél alapján megállapítható, hogy az ügy más bíróság hatáskörébe tartozik, hivatalból kell vizsgálni, hogy rendelkezésre állnak-e azok az adatok, amelyek alapján az áttételre vonatkozó rendelkezés alkalmazható (a Kúria Kfv.IV.35.695/2017/8. számú döntése). A Budapest Környéki Törvényszék 10.P.20.096/2021/2-I. számú végzésében nem adta indokát annak, hogy az ügy miért ne lenne polgári jogvita, ahogyan azt sem indokolta részletesen, hogy véleménye szerint miért tartozik közigazgatási bíróság hatáskörébe. A fenti szabályokra tekintettel az eljáró bíróságnak a per megszüntetése és a keresetlevél áttétele előtt azt kellett volna vizsgálnia, hogy a kártérítési felelősség fentebb kifejtett feltételei fennállnak-e, szükség esetén hiánypótlással élve.

[17] A Kúria a kijelölést kérő bírósággal egyezően, valamint a Kkk.40.398/2021/3. számú döntésével azonos módon mutat rá arra, hogy a Pp. 20. § (3) bekezdés a) pont ab) alpontja alapján a törvényszék közigazgatási kollégiuma nem rendelkezik járásbírói hatáskörrel. E jogszabályhely alapján a Ptk. LXXI. fejezetében szabályozott közhatalom gyakorlásával okozott kárért való felelősség kapcsán indított, a jelen ügy tárgyát képező Ptk. 6:548. §-ában nevesített közigazgatási jogkörben okozott kárral összefüggő polgári jogi perek törvényszéki hatáskörbe tartoznak.

[18] Erre tekintettel a Kúria a Kp. 15. § (3) bekezdése alapján eljáró bíróságnak a Budapest Környéki Törvényszéket, mint polgári ügyekben eljáró bíróságot jelöli ki és utasítja az eljárás lefolytatására. A keresetlevél alapján az eljárásra kijelölt bíróságnak kell meghatározni a további eljárási teendőket a vonatkozó törvények alapján, a Kúria ebben a kérdésben – az eljáró bíróság kijelölése tárgyban hozott döntésében - nem foglalhat állást.

Záró rész

[19] A kijelölés tárgyában a Kp. 15. § (5) bekezdése alapján a Kúria a felek meghallgatása nélkül határozott.

[20] A Kp. 15. § (4) bekezdése értelmében, ha a hatásköri összeütközés a közigazgatási ügyben eljáró bíróság és más bíróság között merül fel, a kijelölés tárgyában a Kúria öttagú tanácsban dönt. Erre tekintettel az ügyben öttagú tanács járt el.

[21] E végzés elleni jogorvoslatot a Kp. 112. § (2) bekezdés második mondata zárja ki.

Budapest, 2021. szeptember 1.

**Dr. Kalas Tibor s.k. a tanács elnöke, Dr. Balogh Zsolt s.k. előadó bíró, Böszörményiné
Dr. Kovács Katalin s.k. bíró, Dr. Farkas Attila s.k. bíró, Dr. Sperka Kálmán s.k. bíró**

A kiadmány hiteléül: